

Warszawa, 12 stycznia 2026 r.

Anita Kucharska-Dziedzic

Piotr Strach

Małgorzata Tracz

Posłowie na Sejm RP

Wnioskodawcy poselskiego projektu ustawy

RPW/1220/2026 – 1P

EZD RP KS

(GMS – WSU)

Data rejestracji: 2026-01-13

Data wpływu: 2026-01-13

Szanowny Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 36 ust. 1a Regulaminu Sejmu RP, jako wnioskodawcy **poselskiego projektu ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry (druk 2082)**, niniejszym wnosimy autopoprawkę do ww. projektu ustawy.

Anita Kucharska-Dziedzic

Piotr Strach

Małgorzata Tracz

AUTOPOPRAWKA

do poselskiego projektu ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry (druk 2082)

W poselskim projekcie ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry wprowadza się następujące zmiany:

- 1) przed art. 1 dodaje się oznaczenie oraz tytuł rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 1

Przepisy ogólne”;

- 2) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Ustawa określa zasady uznania osobowości prawnej rzeki Odry, jej prawa, sposób reprezentacji oraz organizację i funkcjonowanie jej organów.”;

- 3) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) rzece Odrze – rozumie się przez to integralny ekosystem obejmujący:
 - a) rzekę Odrę w granicach Rzeczypospolitej Polskiej jako jednolitą jednostkę geograficzną, biologiczną i hydrologiczną, w tym: – wody powierzchniowe płynące, ich ilość i jakość, – osady dennie, warstwy wodonośne i zasilanie dopływami, – koryto rzeki, brzegi i obszary zalewowe, – organizmy żyjące w rzece, w tym gatunki fauny i flory,
 - b) dolinę rzeki Odry jako geograficzną jednostkę przyrodniczą wspierającą funkcjonowanie rzeki, obejmującą obszary związane z jej naturalnymi procesami hydrologicznymi, przyrodniczymi i biologicznymi, w tym obszary zalewowe, mokradła oraz ekosystemy przybrzeżne;
 - 2) zasobach Odry – rozumie się wodę rzeki Odry, osady dennie, warstwy wodonośne, faunę i florę oraz inne elementy jej ekosystemu;
 - 3) szkodzie w ekosystemie Odry – rozumie się negatywną zmianę właściwości fizycznych, chemicznych lub biologicznych rzeki, jej funkcji ekologicznych lub stanu ilościowego, powodującą uszczerbek w prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemu;”;
- 4) art. 3 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 3. 1. Rzeka Odra ma osobowość prawną o charakterze środowiskowym.
2. Rzeka Odra posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych w zakresie określonym niniejszą ustawą.
3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące osób prawnych.
4. Rzeka Odra ma swoją siedzibę w miejscowości Wrocław.”;

5) Art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. 1. Rzeka Odra ma prawo do:

- 1) istnienia jako integralny ekosystem;
 - 2) swobodnego przepływu zgodnego z naturalnymi procesami hydrologicznymi;
 - 3) naturalnej ewolucji jako ekosystem i pełnienia funkcji niezbędnych w ramach tego ekosystemu;
 - 4) zachowania rodzimej różnorodności biologicznej;
 - 5) regeneracji swoich zasobów;
 - 6) zasilania oraz bycia zasilaną przez warstwy wodonośne i dopływy;
 - 7) ochrony przed nieuprawnioną ingerencją, w szczególności przed zanieczyszczeniami;
 - 8) uczestnictwa w postępowaniach administracyjnych dotyczących jej stanu, przepływu, jakości wód lub integralności ekosystemu rzecznoego.
2. Rzeka Odra ma prawo do odszkodowania za wyrządzone szkody na zasadach określonych w niniejszej ustawie.”;

6) Art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Zasoby rzeki Odry stanowią własność Skarbu Państwa.

2. Rzeka Odra sprawuje zarząd powierniczy nad zasobami, o których mowa w ust. 1.
3. Kompetencje rzeki Odry w stosunku do zasobów określa niniejsza ustawa.”;

7) Art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Rzeka Odra nie może prowadzić działalności gospodarczej.”;

8) Po art. 6 dodaje się oznaczenie i tytuł rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 2
Organy rzeki Odry”.

9) Art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. Organami rzeki Odry są:

- 1) Komitet Reprezentantów;
- 2) Zarząd;
- 3) Komitet Naukowy.”;

10) Art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. 1. Komitet Reprezentantów jest organem stanowiącym rzeki Odry.

2. Komitet Reprezentantów składa się z 15 osób reprezentujących różne grupy interesariuszy:
 - 1) jedna osoba wskazana przez ministra właściwego do spraw środowiska;
 - 2) dwie osoby wskazane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
 - 3) trzy osoby wskazane przez samorządy gmin, przez które przepływa rzeka Odra;
 - 4) trzy osoby wskazane przez najważniejsze grupy użytkowników rzeki Odry;

- 5) sześć osób wskazanych przez organizacje społeczne zajmujące się ochroną środowiska, rozwojem regionalnym oraz przedstawicieli inicjatywy ustawodawczej w celu uznania osobowości prawnej rzeki Odry.
 3. Kadencja Komitetu Reprezentantów wynosi 4 lata.
 4. Szczegółowe zasady powoływania składu Komitetu Reprezentantów określa rozporządzenie ministra właściwego do spraw środowiska.”;
- 11) Art. 9 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 9. Do zadań Komitetu Reprezentantów należy:
- 1) określanie strategii działania rzeki Odry;
 - 2) powoływanie i odwoływanie Zarządu;
 - 3) podejmowanie decyzji w sprawach majątkowych przekraczających zakres zwykłego zarządu;
 - 4) wyrażanie zgody na działania mogące znacząco wpłynąć na prawa rzeki;
 - 5) nadzór nad działalnością Zarządu;
 - 6) współpraca z organami państwowymi i samorządowymi;
 - 7) prowadzenie działań edukacyjnych.”;
- 12) Art. 10 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 10. 1. Zarząd jest organem wykonawczym rzeki Odry.
2. Zarząd składa się z 3 osób powoływanych przez Komitet Reprezentantów na okres 4 lat.
 3. Członkowie Zarządu nie mogą znajdować się w sytuacji konfliktu interesów względem praw rzeki.
 4. Do zadań Zarządu należy w szczególności:
 - 1) reprezentowanie rzeki Odry w stosunkach z osobami trzecimi,
 - 2) wykonywanie uchwał Komitetu Reprezentantów,
 - 3) zarządzanie zasobami rzeki Odry,
 - 4) zarządzanie Funduszem Rzeki Odry,
 - 5) składanie rocznych sprawozdań z działalności.
 5. Rzekę Odrę reprezentuje dwóch członków Zarządu działających łącznie.”;
- 13) Art. 11 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 11. 1. Zarząd reprezentuje rzekę Odrę w obrocie prawnym i przed organami państwowymi oraz sądami.
2. Zarząd reprezentuje rzekę w postępowaniach administracyjnych i sądowych, w szczególności:
 - 1) występuje w imieniu rzeki w postępowaniach administracyjnych dotyczących pozwoleń wodnoprawnych,
 - 2) składa odwołania i skargi w sprawach naruszających prawa rzeki,
 - 3) inicjuje postępowania w sprawach ochrony praw rzeki,

4) współpracuje z organami ścigania w sprawach przestępstw przeciwko środowisku wodnego.”;

14) Art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Komitet Naukowy jest organem doradczym rzeki Odry.

2. Komitet Naukowy składa się z 10 osób będących specjalistami w dziedzinach istotnych dla funkcjonowania rzeki Odry.

3. W skład Komitetu Naukowego wchodzi:

- 1) dwie osoby powołane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- 2) osiem osób wybranych przez Komitet Reprezentantów spośród osób zajmujących się działalnością naukową w dziedzinach naukowych w obszarze ochrony środowiska, biologii, hydrologii, prawa środowiska i innych dziedzinach istotnych dla rzeki Odry.

4. Kadencja Komitetu Naukowego wynosi 4 lata.

5. Szczegółowe zasady powoływania składu Komitetu Naukowego określa rozporządzenie ministra właściwego do spraw środowiska.”;

15) Art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. Do zadań Komitetu Naukowego należy w szczególności:

- 1) opracowywanie ekspertyz i opinii naukowych;
- 2) ocena stanu ekosystemu rzeki Odry;
- 3) określanie przyczyn i zakresu szkód wyrządzonych rzece;
- 4) rekomendowanie działań naprawczych;
- 5) współpraca z instytucjami naukowymi;
- 6) opiniowanie strategii działania rzeki Odry.”;

16) Po art. 13 dodaje się oznaczenie i tytuł rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 3

Uczestnictwo w postępowaniach administracyjnych”

17) Art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. 1. Rzeka Odra jest stroną postępowań administracyjnych w sprawach mogących wpływać na jej stan, przepływ, jakość wód lub integralność ekosystemu rzeczny.

2. Do kategorii spraw, o których mowa w ust. 1, należą w szczególności:

- 1) pozwolenia wodnoprawne dotyczące rzeki Odry;
- 2) pozwolenia budowlane dla obiektów w obszarze oddziaływania rzeki;
- 3) decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 4) plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów przyległych do rzeki;
- 5) koncesje na poszukiwanie i wydobywanie kopalin z dna rzeki;
- 6) pozwolenia na wprowadzanie ścieków do rzeki.”;

18) Art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. 1. Organ administracji publicznej wszczynający postępowanie w sprawach, o których mowa w art. 14, zawiadamia Zarząd o wszczęciu postępowania w terminie 7 dni od daty wszczęcia.

2. Zarząd może przystąpić do postępowania w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia.

3. Zarząd może składać odwołania od decyzji wydanych w sprawach, o których mowa w art. 14, nawet po upływie ustawowych terminów, jeżeli decyzja narusza prawa rzeki określone w niniejszej ustawie.”;

19) Art. 16 otrzymuje brzmienie

„Art. 16. 1. W przypadku konfliktu między prawami rzeki a innymi interesami publicznymi, sprawę rozstrzyga Sąd Wodny.

2. Sądem Wodnym jest wyspecjalizowana izba Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

3. W składzie orzekającym Sądu Wodnego uczestniczą ławnicy będący ekspertami w dziedzinie ochrony środowiska wodnego.”;

20) Po art. 16 dodaje się oznaczenie i tytuł rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 4
Ochrona prawna”

21) Art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. W przypadku naruszenia praw rzeki Odry lub wystąpienia szkody w jej ekosystemie, następujące podmioty są uprawnione do wystąpienia z pozwem w imieniu rzeki:

- 1) Zarząd;
- 2) organizacje ekologiczne wpisane na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw środowiska, działające co najmniej 3 lata;
- 3) jednostki samorządu terytorialnego, na których obszarze znajduje się część rzeki Odry,
- 4) Prokurator;
- 5) minister właściwy do spraw środowiska;
- 6) organy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- 7) grupa co najmniej 100 osób fizycznych zamieszkujących na terenie dorzecza Odry.

2. Pozew może zostać złożony w przypadku:

- 1) zanieczyszczenia wód rzeki Odry;
- 2) naruszenia naturalnego przepływu wód;
- 3) niszczenia siedlisk przyrodniczych związanych z rzeką;
- 4) wprowadzania gatunków inwazyjnych;
- 5) innych działań mogących trwale naruszyć integralność ekosystemu.”.

22) Po artykule 17 dodaje się artykuły 18-20 w brzmieniu:

„Art. 18. W pozwie złożonym w imieniu rzeki Odry można domagać się:

- 1) zaprzestania naruszeń;
- 2) przywrócenia stanu poprzedniego;
- 3) naprawienia szkody;
- 4) podjęcia działań zapobiegawczych;
- 5) odszkodowania na rzecz odbudowy ekosystemu;
- 6) zadośćuczynienia pieniężnego na cele ochrony środowiska.

Art. 19. 1. Stan początkowy dla oceny szkody oznacza stan ekosystemu przed działaniem powodującym szkodę, określony na podstawie dostępnych danych naukowych i środowiskowych.

2. Komitet Naukowy przedstawia opinię dotyczącą:

- 1) przyczyn i zakresu szkody;
- 2) działań naprawczych;
- 3) wartości szkody.

3. W przypadku szkody wyrządzonej przez kilka podmiotów odpowiedzialność jest solidarna.

4. Przy szkodach długotrwałych i rozproszonych odpowiedzialność rozkłada się proporcjonalnie między sprawców.

Art. 20. 1. Powództwa w sprawach objętych przepisami niniejszej ustawy są rozpoznawane przez sądy okręgowe.

2. Podmioty wymienione w art. 17 ust. 1 pkt 1, 4-6 są zwolnione od kosztów sądowych.

3. W sprawach pilnych sąd może udzielić zabezpieczenia na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”;

23) Po rozdziale 4 dodaje się rozdziały 5-8 w brzmieniu:

„Rozdział 5

Finansowanie

Art. 21. 1. Tworzy się Fundusz Rzeki Odry będący państwowym funduszem celowym.

2. Fundusz jest zasilany z:

- 1) opłat środowiskowych;
- 2) kar za naruszenia prawa wodnego dotyczące rzeki Odry;
- 3) dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej;
- 4) środków pochodzących z Unii Europejskiej.

3. Środki Funduszu przeznacza się na:

- 1) finansowanie działalności organów rzeki Odry;
- 2) projekty restauracji ekosystemu rzeki;
- 3) działania edukacyjne i informacyjne;

4) badania naukowe dotyczące rzeki Odry.

Art. 22. 1. Przedsiębiorstwa korzystające z wód rzeki Odry wpłacają przez 5 lat od wejścia ustawy w życie do Funduszu Rzeki składkę wyrównawczą.

2. Składka wyrównawcza wynosi 0,5% rocznych przychodów z działalności wodnej.

3. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady naliczania i pobierania składki wyrównawczej.

Rozdział 6

Współpraca i nadzór

Art. 23. 1. Korzystanie z wód rzeki Odry odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, z uwzględnieniem praw rzeki określonych w niniejszej ustawie.

2. Pozwolenia wodnoprawne i inne decyzje administracyjne dotyczące rzeki Odry powinny uwzględniać prawa podstawowe rzeki określone w niniejszej ustawie.

3. Wydanie pozwolenia wodnoprawnego dotyczącego rzeki Odry wymaga uprzedniej zgody Zarządu.

Art. 24. 1. Minister właściwy do spraw środowiska sprawuje nadzór nad działalnością organów rzeki Odry.

2. Finansowanie niezbędne do funkcjonowania organów rzeki Odry zapewnia się z Funduszu Rzeki Odry.

Art. 25. 1. W stosunkach międzynarodowych rzekę Odrę reprezentuje Rząd Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Rząd konsultuje się z Komitetem Reprezentantów w sprawach międzynarodowych dotyczących rzeki Odry.

3. Komitet Reprezentantów może uczestniczyć w międzynarodowych ciałach koordynacyjnych dotyczących zarządzania rzeką Odrą.

Rozdział 7

Przepisy szczegółowe

Art. 26. Nabywanie mienia przez rzekę Odrę w drodze spadku, odszkodowania, zapisu, darowizny lub z innych źródeł jest zwolnione od podatków i opłat.

Art. 27. Rzeka Odra nie ponosi odpowiedzialności za szkody wynikające z przyczyn naturalnych, w tym powodzi, suszy czy naturalnego przepływu.

Art. 28. 1. Organizację wewnętrzną organów rzeki Odry określają statut i regulaminy poszczególnych organów.

2. Statut uchwała Komitet Reprezentantów zwykłą większością głosów w terminie 90 dni od jego powołania.

3. Regulaminy organów uchwalają te organy zwykłą większością głosów w terminie 90 dni od ich powołania.

4. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza statut i regulaminy w terminie 30 dni od ich przedłożenia.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe

Art. 29. 1. Istniejące pozwolenia wodnoprawne dotyczące rzeki Odry zachowują ważność przez 3 lata od wejścia ustawy w życie.

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, podmioty korzystające z pozwoleń są zobowiązane do uzyskania dodatkowej zgody Zarządu na kontynuację działalności.

Art. 30. 1. Minister właściwy do spraw środowiska powołuje Komitet Reprezentantów w terminie 90 dni od wejścia w życie ustawy.

2. Komitet Reprezentantów powołuje Zarząd i Komitet Naukowy w terminie 60 dni od swojego powołania.

Art. 31. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 28 dodaje się art. 28a w brzmieniu:

„Art. 28a. Rzeka Odra jest stroną postępowań administracyjnych w sprawach mogących wpływać na jej stan, przepływ, jakość wód lub integralność ekosystemu rzeczny, na zasadach określonych w ustawie o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry.”;

- 2) po art. 34 dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Art. 34a. 1. Rzeka Odra działająca na podstawie ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry działa przez swoich przedstawicieli określonych w tej ustawie.

2. Zarząd nad rzeką Odrą sprawowany jest zgodnie z przepisami ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry.”.

Art. 32. W ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „Wody stanowią własność Skarbu Państwa, innych osób prawnych albo osób fizycznych, z zastrzeżeniem art. 5 ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry.”;

- 2) po art. 389 dodaje się art. 389a w brzmieniu:

„Art. 389a. Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych dotyczących rzeki Odry odbywa się z uwzględnieniem praw podstawowych rzeki określonych w ustawie o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry oraz wymaga uprzedniej zgody Zarządu.”;

- 3) w art. 401 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W postępowaniach dotyczących pozwoleń wodnoprawnych dla rzeki Odry stroną jest również rzeka Odra reprezentowana przez Zarząd.”.

Art. 33. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 33 dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Osobą prawną może być także podmiot o charakterze środowiskowym utworzony na podstawie odrębnej ustawy.”;

2) po art. 40 dodaje się art. 40¹ w brzmieniu:

„Art. 40¹. Osoby prawne o charakterze środowiskowym działają wyłącznie w celu ochrony środowiska naturalnego na zasadach określonych w odrębnych ustawach.”.

Art. 34. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1210) w art. 2 dodaje się pkt 21a w brzmieniu:

„21a) osobie prawnej o charakterze środowiskowym – rozumie się przez to podmiot posiadający osobowość prawną utworzony w celu ochrony konkretnego ekosystemu lub zasobu przyrodniczego;”

Art. 35. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1530) po art. 29 dodaje się art. 29a w brzmieniu:

„Art. 29a. Tworzy się Fundusz Rzeki Odry, o którym mowa w ustawie o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry, stanowiący państwowy fundusz celowy w rozumieniu niniejszej ustawy. Do Funduszu stosuje się przepisy niniejszej ustawy dotyczące funduszy celowych, o ile ustawa szczególna nie stanowi inaczej.”.

Art. 36. W ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1267) po art. 16 dodaje się art. 16a w brzmieniu:

„Art. 16a. W strukturze Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie tworzy się Izbę Ochrony Ekosystemów Wodnych, zwaną dalej ‘Sądem Wodnym’, właściwą do rozpoznawania spraw określonych w ustawie o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry.”.

Art. 37. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 935) w art. 13 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Do właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie – Izby Ochrony Ekosystemów Wodnych (Sądu Wodnego) należą sprawy określone w ustawie o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry.”.

Art. 38. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1568) w art. 64 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Osoba prawna o charakterze środowiskowym, utworzona na podstawie odrębnej ustawy, ma zdolność sądową i procesową na równi z innymi osobami prawnymi.”.

Art. 39. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 383) w art. 115 dodaje się § 26 w brzmieniu:

„§ 26. W sprawach o przestępstwa przeciwko środowisku pokrzywdzonym może być również ekosystem lub rzeka posiadająca osobowość prawną, działająca przez swoje organy.”.

Art. 40. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 734) w art. 47 po § 9 dodaje się § 10 w brzmieniu:

„§ 10 W sprawach o wykroczenia przeciwko środowisku pokrzywdzonym może być również ekosystem lub rzeka posiadająca osobowość prawną, działająca przez swoje organy.”.

Art. 41. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1491) w art. 3 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Osoby prawne o charakterze środowiskowym, utworzone w celu ochrony konkretnego ekosystemu lub zasobu przyrodniczego, mogą prowadzić działalność pożytku publicznego i uzyskiwać status organizacji pożytku publicznego na zasadach określonych w niniejszej ustawie.”.

Art. 42. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 647) dodaje się art. 18e po art. 18d w brzmieniu:

„18e. Osoby prawne o charakterze środowiskowym mają prawo uczestniczenia w postępowaniach dotyczących ochrony środowiska na równi z organizacjami ekologicznymi, o których mowa w ustawie.”.

Art. 43. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1290) w art. 7 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W przypadku koncesji dotyczących poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin z dna rzeki posiadającej osobowość prawną, wydanie koncesji wymaga zgody organu reprezentującego tę rzekę.”.

Art. 44. 1. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Do czasu powołania organów rzeki Odry kompetencje określone w niniejszej ustawie sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.”

Uzasadnienie autopoprawki do poselskiego projektu ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry (druk 2082)

Celem autopoprawki jest udoskonalenie i dostosowanie pierwotnie obywatelskiego projektu ustawy do wymogów procesu legislacyjnego oraz odpowiedź na wątpliwości wyrażone w literaturze i niektórych opiniach eksperckich (w tym w szczególności wstępnej opinii legislacyjnej Biura Legislacyjnego z 27 maja 2025, opinii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2025 oraz opinii Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji z 8 stycznia 2026).

Uzasadnienie dotyczy jedynie zmian treści przepisów pierwotnego projektu ustawy (druk 2082), ponieważ obywatelski projekt ustawy (pod którym zebrano 92 998 ważnych podpisów i który został złożony w niezmienionej formie jako projekt poselski) uzasadniał wyczerpująco konieczność wprowadzenia nowego modelu ochrony prawnej Odry, odnosząc się do globalnego ruchu praw natury, skutków społecznych, ekonomicznych, finansowych oraz zgodności z prawem europejskim.

Autopoprawka uzupełnienia lub doprecyzowuje pierwotny projekt ustawy (najczęściej w reakcji na opinie i analizy ekspertów), pozostawiając jednak wszystkie jego podstawowe założenia oraz najważniejsze rozwiązania w pierwotnej postaci, a zatem: Odra zostałaby uznana za osobę prawną, miałaby swoją reprezentację, miałaby katalog praw podstawowych oraz możliwość reprezentowania swoich praw, w tym możliwość domagania się odszkodowania.

Należy podkreślić, że najistotniejsze zarzuty wobec projektu ustawy tracą aktualność po wprowadzeniu autopoprawki, (będącej wynikiem szerokiej dyskusji na temat projektu), która zachowując cel ochrony ekosystemu, usuwa wskazywane wcześniej luki konstrukcyjne i ryzyka systemowe, a zarazem pozostaje spójna z polskim porządkiem prawnym i standardami ochrony środowiska.

Zmiany projektu odpowiadają na najczęściej zgłaszane uwagi ekspertów i obejmują między innymi:

1. Wprowadzenie do polskiego systemu prawnego osobowości prawnej o charakterze środowiskowym. Jedną z części wyrażanych wątpliwości była sama możliwość uznania Odry za osobę prawną na gruncie obecnych przepisów, w szczególności wobec ugruntowanej definicji osoby prawnej i faktu, że rzeka nie jest „jednostką organizacyjną”. Autopoprawka przewiduje dodanie do Kodeksu Cywilnego nowej kategorii osób prawnych o charakterze środowiskowym.

Rozwiązanie to jest z jednej strony zgodne z licznymi przykładami uznawania osobowości prawnej przyrody na gruncie istniejących w danym systemie prawnym norm bez konieczności dodawania nowej konstrukcji prawnej (laguna Mar Menor w Hiszpanii, rzeka Magpie w Kanadzie, rzeka Whanganui w Nowej Zelandii), z drugiej zaś w sposób systemowy reguluje kwestie osobowości prawnej Odry, rozwiewa wątpliwości dotyczące jej dopuszczalności oraz otwiera drogę dla innych ekosystemów, którym ustawodawca zdecydowałby się nadać taki status. Uzyskanie osobowości prawnej zmienia jakościowo status oraz dostępne narzędzia ochrony prawnej Odry, między innymi poprzez możliwość reprezentowania interesów rzeki w postępowaniach administracyjnych, określanie wspólnie z komitetem naukowym strategii działania Odry oraz optymalnych form ochrony ekosystemu, czy w końcu możliwość udziału w postępowaniach sądowych i domagania się odszkodowania bezpośrednio na rzecz rzeki.

OSR wskazywała, że projekt tworzy podmiot, który ma wyłącznie prawa, pozbawiony realnych obowiązków i odpowiedzialności. Obecne brzmienie odsyła wprost do przepisów Kodeksu cywilnego o osobach prawnych, zapewniając Odrze pełną zdolność do czynności prawnych i odpowiedzialności deliktowej, z racjonalnym wyłączeniem szkód wynikających z przyczyn naturalnych (powódź, susza), na które rzeka nie ma wpływu. Jednocześnie na Odrę – działającą przez swoje organy – nakłada się obowiązki związane z utrzymaniem zasobów w stanie nie pogorszonym oraz wykonywaniem ustawowo określonej strategii ochrony, co odpowiada standardom konstrukcji wyspecjalizowanych osób prawnych prawa publicznego.

2. Pojawiły się pytania względem propozycji, aby zasoby Odry stanowiłyby jej własność. Rozwiązanie takie bywa przyjmowane (np. w ustawie dotyczącej rzeki Whanganui), a część doktryny uznaje, że podmioty przyrody zyskałyby dzięki temu lepsze narzędzia ochrony¹. Odpowiadając na zgłoszone wątpliwości nowe brzmienie art. 5 wprowadza jednak alternatywne rozwiązanie, zgodnie z którym zasoby Odry pozostają Własnością Skarbu Państwa, natomiast rzeka Odra sprawuje nad nimi zarząd powierniczy w zakresie przewidzianym ustawą. Wbrew przytoczonym w jednej z opinii poglądom Michała Kućka, celem regulacji nigdy nie była „specyficzna prywatyzacja mienia publicznego”. W aktualnym projekcie zasoby Odry (woda, osady dennie, fauna i flora) jednoznacznie pozostają własnością Skarbu Państwa, a rzece powierza się jedynie zarząd powierniczy nad tym mieniem, wykonywany pod ustawowym nadzorem ministra właściwego do spraw środowiska. Wyłączenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez Odrę oraz celowy charakter zarządu (ochrona i regeneracja, a nie eksploatacja) wyraźnie przecina obawy OSR o utratę kontroli państwa nad kluczowymi zasobami wodnymi. Należy pamiętać, że skład 15 osobowego Komitetu Reprezentantów jest bardzo zróżnicowany i o prywatyzacji nie może być mowy (przedstawiciel ministra właściwego ds. ochrony środowiska, dwóch przedstawicieli PGW Wody Polskie, trzech przedstawicieli samorządu terytorialnego, trzech przedstawicieli najważniejszych grup użytkowników Odry, sześciu przedstawicieli organizacji pozarządowych). Natomiast w istocie, przekazanie kontroli oraz decyzyjności w zakresie zarządzania zasobami rzeki Odry jest kluczowe dla zapewnienia skutecznej ochrony ekosystemu oraz uniknięcia tworzenia konstrukcji prawnych o wyłącznie „ornamentacyjnym charakterze”².
3. Doprecyzowanie kompetencji poszczególnych organów rzeki Odry oraz uzupełnienie regulacji o Zarząd Odry, który będzie organem wykonawczym rzeki (art. 7-13 autopoprawki). Ważnym uzupełnieniem jest wskazanie, że szczegółowe zasady powoływania organów Odry określi rozporządzenie ministra właściwego ds. środowiska. Autopoprawka wprowadza trójstopniową strukturę: Komitet Reprezentantów (funkcja strategiczno-nadzorcza), trzyosobowy Zarząd (organ wykonawczy, reprezentacja na zewnątrz) oraz Komitet Naukowy (zaplecze eksperckie), z precyzyjnym określeniem zadań i sposobu reprezentacji. Taki model – zbliżony do rozwiązań stosowanych w innych państwowych osobach prawnych i funduszach celowych – usuwa obawy o brak sprawczości i niejasny podział kompetencji, na których OSR opiera istotną część krytyki.
4. Wątpliwości wzbudzała przewidziana w pierwotnym projekcie konstrukcja indywidualnych porozumień dotyczących gospodarczego wykorzystania zasobów Odry, w szczególności ich status oraz relacja względem pozwoleń wodnoprawnych. W odpowiedzi przyjęto alternatywne rozwiązanie, w którym Odra ma prawo uczestnictwa w postępowaniach administracyjnych dotyczących rzeki (art. 14-16 autopoprawki). Dzięki temu z jednej strony nie powstaje zagrożenie dla spójności systemu ochrony prawnej ekosystemu, z drugiej zaś Komitet Reprezentantów będzie miał możliwość dodatkowej ochrony interesów rzeki w postępowaniach dotyczących rzeki, uwzględniając także zalecenia Komitetu Naukowego.
5. Doprecyzowano i ujednolicono zasady ochrony prawnej (art. 17-19 autopoprawki), wskazując katalog podmiotów uprawnionych do wystąpienia z pozwem w imieniu rzeki oraz zasady odpowiedzialności.
6. W odpowiedzi na wątpliwości dotyczące zasad finansowania, zgłaszana autopoprawka proponuje powołanie Funduszu Rzeki Odry, jako państwowego funduszu celowego z którego możliwe będzie finansowanie działalności organów rzeki Odry, projekty restauracji ekosystemu rzeki, działania edukacyjne i informacyjne oraz badania naukowe dotyczące rzeki Odry (art. 21-22). Fundusz Rzeki Odry zasilany ma być z istniejących strumieni (opłaty środowiskowe, kary za naruszenia prawa wodnego, środki z NFOŚiGW i UE) oraz czasowej, pięcioletniej składki wyrównawczej 0,5% przychodów z działalności wodnej, co zapewni dywersyfikację i względne samofinansowanie systemu. Konstrukcja ta nie tworzy nowej, trwałej luki w finansach publicznych, lecz przesuw

¹ Hoops, B. (2022). What If the Black Forest Owned Itself? A Constitutional Property Law Perspective on Rights of Nature. *Transnational Environmental Law*, 11(3), 475–500. doi:10.1017/S2047102522000322

² Por. M. Kućka, Czy rzekom należy przyznać osobowość prawną? *Kwartalnik Prawa Prywatnego*, 2025, z. 2., s. 328 i 334.

część już pobieranych środków na z góry określony cel odbudowy ekosystemu, ograniczając ryzyko niepewności regulacyjnej, które OSR wiązała z wcześniejszą, mniej doprecyzowaną wersją.

7. Uwzględniając uwagę dotyczącą konieczności stopniowego wdrażania regulacji, autopoprawka przewiduje 6 miesięczny okres przejściowy (art. 44)
8. Odpowiadając na wątpliwość dotyczącą statusu istniejących pozwoleń wodnoprawnych doprecyzowano, że zachowają ważność przez 3 lata od wejścia w życie ustawy, natomiast we wskazanym okresie podmioty korzystające z pozwoleń potrzebują uzyskać zgodę Zarządu na kontynuację działalności (art. 29). OSR wyrażała obawę, że nadanie Odrze statusu strony postępowań administracyjnych i pokrzywdzonego w postępowaniach karnych doprowadzi do przewlekłości i blokowania inwestycji. Aktualny projekt wprowadza jasne terminy zawiadamiania Zarządu i przystąpienia do postępowania oraz ustanawia wyspecjalizowany Sąd Wodny, co minimalizuje ryzyko niekończących się sporów, przy jednoczesnym zapewnieniu rzece realnej ochrony jej praw. W połączeniu z trzyletnim okresem przejściowym dla istniejących pozwoleń wodnoprawnych oraz doprecyzowanym udziałem Odry w postępowaniach, łagodzi to gospodarcze i administracyjne zagrożenia wskazywane w OSR, nie rezygnując z koniecznej poprawy standardu ochrony ekosystemu.
9. Wskazano precyzyjny katalog zmian w innych ustawach, aby zapewnić spójność systemu prawnego po wprowadzeniu regulacji (art. 31-43).

Skutki finansowe

Przedstawienie skutków finansowych projektowanej ustawy jest możliwe jedynie z dużym przybliżeniem, ponieważ wprowadzenia nowego modelu ochrony ekosystemu Odry jest działaniem innowacyjnym, dla którego brakuje punktów odniesienia oraz danych umożliwiających dokonanie precyzyjnej kalkulacji. Prezentowane założenia finansowe bazują na najbardziej aktualnych danych Najwyższej Izby Kontroli dotyczących działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód w Polsce (marzec 2025) oraz Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie ekonomicznych aspektów ochrony środowiska za rok 2024 (grudzień 2024).

Bez wątpienia dotychczasowe rozwiązania prawne nie gwarantują skutecznego ochrony ekosystemu Odry, a liczne nieprawidłowości zostały przedstawione w informacji o wynikach kontroli NIK „Realizacja działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód w Polsce” (dalej jako Raport NIK 2025)³. Wyniki kontroli potwierdzają alarmujący stan jakości wód powierzchniowych, które mają **zły stan w przypadku 99,5 % JCWP rzecznych oraz wszystkich JCWP przybrzeżnych i przejściowych** ocenionych przez GIOŚ w cyklu gospodarowania wodami 2016–2021 (Raport NIK 2025 s. 58). Z perspektywy finansowych skutków projektu ustawy wymienić należy negatywną ocenę monitoringu wód (Raport NIK 2025, str. 53-60), który jest kluczowy dla oceny i poprawy jakości wód. Działania w tym zakresie mogą wymagać zwiększenia nakładów o około 25 milionów złotych rocznie (dane z odpowiedzi Ministerstwa Klimatu i Środowiska, załączone do Raportu NIK 2025, str. 101). Projekt ustawy przewiduje powołanie Komitetu Naukowego, którego zadania to między innymi: opracowywanie ekspertyz i opinii naukowych, ocena stanu ekosystemu rzeki Odry, określanie przyczyn i zakresu szkód wyrządzonych rzece, rekomendowanie działań naprawczych, współpraca z instytucjami naukowymi, opiniowanie strategii działania rzeki Odry.

Ustawa nadająca Odrze osobowość prawną jest odpowiedzią na systemowe braki w ochronie środowiska oraz jakości wód. Główny Urząd Statystyczny w dokumencie „Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska 2024” przedstawił następujące dane dotyczące ściągalności kar za rok 2023 (str. 44-45)⁴: „Na przełomie lat 2010–2023 zauważalna jest dysproporcja pomiędzy karami wymierzonymi, a faktycznymi wpływami z tytułu kar. **W 2023 r. wymierzono kary na łączną kwotę 245,6 mln zł,**

³ https://www.nik.gov.pl/plik/id,30996_vp,34080.pdf

⁴ https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5484/14/6/1/ekonomiczne_aspekty_o_chrony_srodowiska_2024.pdf

natomiast wpływy z tytułu kar wyniosły 41,8 mln zł. Z kwoty tej do budżetów gmin i powiatów przekazano 7,7 mln zł, 12,9 mln zł do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, 12,1 mln zł do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 9,3 mln zł do budżetu państwa. W 2023 r. w **strukturze wpływów z tytułu kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej dominującą rolę odgrywały wpływy za przekroczenie warunków wprowadzenia ścieków do wód lub ziemi – ok. 54%.** Innymi słowy obecne mechanizmy prawne gwarantują ściągalność kar na poziomie 17%, z czego większość naliczonych opłat dotyczy przekroczenia warunków wprowadzenia ścieków do wód lub ziemi.

Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. W tym kontekście warto odwołać się do opracowań naukowych podkreślających pilną potrzebę wprowadzenia zmian w modelu ochrony środowiska i wskazujących uznanie praw natury jako jedno z dostępnych rozwiązań w ramach porządku prawnego UE⁵. Ważnym punktem odniesienia jest wyrok hiszpańskiego Trybunału Konstytucyjnego z 20 listopada 2024, w którym podkreślono, iż osobowość prawna laguny Mar Menor wzmacnia dotychczasowe formy ochrony przyrody w zgodzie z porządkiem prawnym UE⁶. Widoczne jest także rosnące zainteresowanie koncepcją praw natury wewnątrz instytucji UE, o czym świadczą analizy możliwości wprowadzenia tego typu rozwiązań, np. opracowanie z 2020 roku pt. „Towards an EU Charter of the Fundamental Rights of Nature – Study, European Economic and Social Committee”⁷.

Dynamiczny rozwój koncepcji praw natury na poziomie UE, wprowadzanie takich rozwiązań w poszczególnych państwach⁸ czy kolejne wyroki sądowe uznające prawa natury w UE⁹ nie powinny spowalniać działań na rzecz wprowadzenia osobowości prawnej Odry, co jest pilnie potrzebne i może stanowić kolejny impuls dla poprawy ochrony przyrody w ramach UE.

⁵ Nathalie Hervé-Fournereau. Rights of Nature and European Union Law : Paths of Dialogue. IODE - Institut de l'Ouest : Droit et Europe- université de Rennes. 2024. <https://shs.hal.science/halshs-04650639v1>; Borrás-Pentinat, S. (2024).Desafíos jurídicos en el reconocimiento de los derechos de la Naturaleza en Europa: desaprendiendo la capitalización de la vida. Revista de Estudios Políticos, 204, 213-239 <https://doi.org/10.18042/cepc/rep.204.07>

⁶ <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2024-27140>

⁷ Towards an EU Charter of the Fundamental Rights of Nature – Study, European Economic and Social Committee, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2864/25113>

⁸ Obecnie według Ecojurisprudence Monitor w Europie istnieje około 79 inicjatyw, porównaj zestawienie: https://ecojurisprudence.org/?post_type=ejm_initiative&ejm_region=europe

⁹ Por. omówione w uzasadnieniu pierwotnego projektu ustawy (druk 2082) wyroki sądu w Erfurcie z 2 sierpnia 2024 i 17 października 2024.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Anita Kucharska – Dziedzic, Piotr Strach, Małgorzata Tracz

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Problem i jego skala:

Projekt ustawy odpowiada na głęboki kryzys ekologiczny rzeki Odry, ujawniony w wyniku katastrofy z sierpnia 2022 r., która doprowadziła do masowego śnięcia ryb (ok. 1650 ton) oraz drastycznego spadku populacji organizmów wodnych (np. 88% małży, 85% ślimaków, 60% ryb) na odcinku ok. 500 km rzeki. Przyczyną katastrofy był zakwit toksycznych glonów *Prymnesium parvum*, wywołany przez wieloczynnikowe zanieczyszczenie oraz regulację rzeki, prowadzącą do jej stagnacji.

Eksperti oraz Najwyższa Izba Kontroli¹⁰ wskazali, że obecne mechanizmy ochrony środowiska wodnego są nieskuteczne, rozproszone i niewystarczające – system prawny dopuszcza bowiem legalne zrzuty ścieków o parametrach przekraczających cele środowiskowe, brak jest skoordynowanego nadzoru, a kompetencje instytucji są rozmyte. Skutkiem tych uwarunkowań jest utrzymywanie się warunków sprzyjających powtórzeniu się katastrofy ekologicznej, a także długotrwała utrata funkcji ekosystemowych Odry.

Projekt ustawy uwzględnia także postulaty środowisk naukowych wyrażone między innymi w komunikacie z 12 września 2022 „Katastrofa na Odrze – geneza, teraźniejszość, zalecenia na przyszłość”, w tym w szczególności zwiększa społeczną kontrolę nad gospodarką wodną poprzez udział w Komitecie Reprezentantów oraz zwiększa rolę ekspertów i naukowców poprzez powołanie Komitetu Naukowego¹¹. Warto pamiętać, że pod listem otwartym popierającym inicjatywę podpisało się ponad 250 osób z różnych ośrodków akademickich¹².

Zwięzły opis proponowanych rozwiązań:

W odpowiedzi na wątpliwości dotyczące dopuszczalności uznania rzeki Odry jako osoby prawnej, autopoprawka wprowadza do systemu prawnego nową kategorię osoby prawnej o charakterze środowiskowym.

¹⁰ <https://www.nik.gov.pl/najnowsze-informacje-o-wynikach-kontroli/stan-wod-w-polsce-2025.html> oraz <https://www.nik.gov.pl/plik/id,28435,vp,31265.pdf>

¹¹ <https://klimat.pan.pl/katastrofa-na-odrze-geneza-terazniejszosc-zalecenia-na-przyszlosc/>

¹² <https://ustawa.osobaodra.pl/naukowcy-dla-odry/>

Zgodnie z tym rozwiązaniem ustawa przyznaje rzece Odry osobowość prawną o charakterze środowiskowym, jako całościowemu, integralnemu ekosystemowi wraz z enumeratywnie wymienionymi prawami – m.in. do istnienia, swobodnego przepływu, regeneracji zasobów i ochrony przed zanieczyszczeniem. Ustawa powołuje organy rzeki Odry składające się z Komitetu Reprezentantów (15 osobowy organ stanowiący, tworzący przestrzeń na wypracowywanie optymalnych rozwiązań dla ochrony ekosystemu Odry w dialogu pomiędzy kluczowymi interesariuszami, odpowiada między innymi za opracowanie strategii działania Odry czy nadzór nad działalnością Zarządu), Zarząd rzeki Odry (3 osobowy organ wykonawczy) oraz Komitetu Naukowego (10 osobowy organ doradczy).

Rzeka Odra uzyskuje prawo do uczestniczenia w postępowaniach administracyjnych mogących wpływać na jej stan oraz dodatkową ochronę prawną, polegającą na możliwości wniesienia pozwu w przypadku naruszenia praw rzeki. Odnosząc się do wątpliwości dotyczących statusu zasobów Odry, autopoprawka precyzuje, że zasoby rzeki Odry pozostają własnością Skarbu Państwa, natomiast rzeka Odra sprawuje nad nimi zarząd powierniczy. Ponadto ustawa przewiduje utworzenie Funduszu Rzeki Odry, który byłby państwowym funduszem celowym.

Autopoprawka odpowiada także na wszystkie wątpliwości szczegółowe wyrażone w opiniach do pierwotnego projektu, między innymi przewidując 6 miesięczny okres przejściowy, rezygnację z indywidualnych porozumień na rzecz udziału w postępowaniach administracyjnych czy określając status dotychczasowych pozwoleń prawnych,

Uznanie osobowości prawnej Odry opiera się na precedensach z Hiszpanii, Kanady, Nowej Zelandii, Panamy, Kolumbii czy Ekwadoru. Warto podkreślić, że rosnąca liczba wyroków sądowych wydawanych w oparciu o podmiotowe prawa natury dowodzi skuteczności tego podejścia jako ważnego uzupełnienia dotychczasowych mechanizmów¹³.

Skutki braku zmiany stanu obecnego:

Brak interwencji legislacyjnej skutkować będzie trwałą degradacją rzeki Odry, dalszą utratą bioróżnorodności oraz pogłębieniem ryzyka wystąpienia kolejnych katastrof ekologicznych. Obowiązujące przepisy, mimo zmian legislacyjnych w tym zakresie, nie zapewniają skutecznych narzędzi ochrony środowiska wodnego. Stanowi to zagrożenie dla realizacji art. 74 Konstytucji RP (zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego oraz obowiązek ochrony środowiska) oraz zobowiązań wynikających z prawa UE, w tym Ramowej Dyrektywy Wodnej (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r.) i Rozporządzenia (UE) 2024/1991.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- **Tak**
- **Nie**

¹³ Przykładowo wyrok z 10 listopada 2021 w sprawie lasu Los Cedros w Ekwadorze (zob. na ten temat raport *The Impact of Rights of Nature*: https://mothlife.org/wp-content/uploads/2025/03/The_Impacts_of_the_Rights_of_Nature_Assessing_the_Implementation_of_the_Los_Cedros_Ruling_in_Ecuador-EN.pdf) czy wyrok z listopada 2023 w sprawie ochrony ekosystemów przed działalnością wydobywczą w Panamie (<https://www.earthlawcenter.org/elc-in-the-news/2023/11/rights-of-nature-in-panama>). Wyroki te obalają pogląd, jakoby uznawanie podmiotowości natury miało wyłącznie charakter symboliczny – wręcz przeciwnie, uznanie osobowości prawnej Odry wprowadzi nowe, skuteczne i sprawdzone na świecie rozwiązania, które pozwolą w realny sposób poprawić ochronę ekosystemu.

W toku prac nad projektem ustawy rozważano alternatywne podejścia do poprawy stanu ekologicznego Odry. W uzasadnieniu wskazano jednak, że dotychczasowe instrumenty ochrony środowiska (zarówno obowiązujące w Polsce, jak i wprowadzone ustawą z 13 lipca 2023 o rewitalizacji rzeki Odry (Dz.U. 2023 poz. 1963)) okazały się nieskuteczne. Oceniono, że brak jest spójnych, efektywnych mechanizmów przeciwdziałania presji antropogenicznej na rzekę i jej ekosystem.

Zasadność przyjęcia proponowanego rozwiązania została wprost odniesiona do skutecznych przykładów międzynarodowych – uznania osobowości prawnej dla rzek w innych państwach, takich jak Nowa Zelandia, Kanada, Kolumbia, Australia czy Hiszpania. Ich wdrożenie umożliwiło trwałą ochronę zasobów wodnych z wykorzystaniem podmiotowości prawnej i reprezentacji instytucjonalnej przyrody.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Różnica między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Dotychczas rzeka Odra, podobnie jak inne elementy środowiska, jest jedynie przedmiotem ochrony prawnej, ale nie posiada osobowości prawnej. Zasoby wodne były administrowane w oparciu o przepisy ustawy – Prawo wodne, zaś odpowiedzialność za ich ochronę była rozproszona pomiędzy wiele instytucji, co skutkowało niską skutecznością działań i brakiem realnego egzekwowania interesu przyrody.

Projektowana ustawa wprowadza zasadniczą zmianę jakościową, czyli uznaje rzekę Odrę za podmiot prawa, wyposażony w osobowość prawną o charakterze środowiskowym, prawa materialne (np. do istnienia, swobodnego przepływu, regeneracji, wolności od zanieczyszczeń) oraz reprezentację instytucjonalną (Komitet Reprezentantów Odry, Zarząd, Komitet Naukowy). Umożliwia to m.in. utworzenie długofalowej strategii odbudowy i ochrony ekosystemu Odry opartej o najbardziej aktualną wiedzę naukową w dialogu pomiędzy różnymi interesariuszami, reprezentację interesów Odry w postępowaniach administracyjnych dotyczących rzeki, działania o charakterze prewencyjnym czy w ostateczności wytaczanie powództw sądowych w imieniu rzeki. Dynamicznie rozwijający się globalny ruch praw natury wyznacza nowe standardy w zakresie ochrony ekosystemów¹⁴. Na gruncie prawa europejskiego Polska (obok Hiszpanii) ma szanse zostać liderem we wprowadzaniu innowacyjnych, a przede wszystkim skutecznych rozwiązań. Podobnie jak w przypadku innych złożonych problemów prawnych, doktryna, doświadczenia płynące z implementacji oraz praktyki sądowej będą stanowiły ważne elementy rozwoju podmiotowej ochrony prawnej Odry.

W projektowanej ustawie znajdują się następujące rozwiązania:

ROZDZIAŁ 1 – PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. W nowym brzmieniu art 1. doprecyzowuje zakres ustawy, wskazując że ustawa określa zasady uznania osobowości prawnej rzeki Odry, jej prawa, sposób reprezentacji oraz organizację i funkcjonowanie jej organów.

Art. 2.

W nowym brzmieniu art. 2 wprowadza definicje kluczowych pojęć, w szczególności definiuje rzekę Odrę oraz uzupełnia definicje o określenie zasobów Odry oraz szkody w ekosystemie Odry. Dzięki takiej definicji ochroną ustawy objęty został cały ekosystem rzeki Odry, obejmujący między innymi dolinę rzeki Odry, w tym obszary związane naturalnymi procesami hydrologicznymi, przyrodniczymi i biologicznymi, obszary zalewowe, mokradła oraz ekosystemy przybrzeżne.

¹⁴ Najbardziej aktualne informacje na temat inicjatyw oraz wyroków sądowych wydawanych w oparciu uznanie podmiotowości prawnej natury przedstawiane są na stronie Eco Jurisprudence Monitor: <https://ecojurisprudence.org/>

Art. 3.

W nowym brzmieniu art. 3 wprowadza osobowość prawną o charakterze środowiskowym dla rzeki Odry, która będzie posiadała zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych w zakresie określonym ustawą; w pozostałym zakresie stosowane będą odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego dotyczące osób prawnych. Wrocław zostaje wskazany jako siedziba rzeki Odry. Osobowość prawną o charakterze środowiskowym pozwoli zapewnić lepszą ochronę ekosystemowi Odry oraz wpisuje się w zyskujący globalnie na znaczeniu ruch praw natury (por. uzasadnienie druk 2082 s. 22-30 oraz s. 33-35).

Art. 4.

W nowym brzmieniu art. 4 określa podstawowe prawa rzeki Odry (por. uzasadnienie druk 2082 s. 36-38), uzupełniając je o pkt. 8 dotyczący uczestnictwa w postępowaniach administracyjnych dotyczących jej stanu, przepływu, jakości wód lub integralności ekosystemu rzeczno-ekologicznego. Rzeka Odra uzyskuje też prawo do odszkodowania za wyrządzone szkody na zasadach określonych w ustawie. Warto podkreślić, że precyzyjnie zdefiniowany katalog praw rzeki Odry jest wzorowany na sprawdzonych w praktyce rozwiązaniach stosowanych w innych systemach prawnych (między hiszpańska ustawa dotycząca laguny Mar Menor, osobowość prawną rzeki Magpie w Kanadzie, czy Konstytucja Ekwadoru z 2008). Zarówno praktyczne konsekwencje wprowadzenia tych rozwiązań (np. ochrona rzeki Magpie przed wybudowaniem dużej elektrowni wodnej, która zniszczyłaby ekosystem czy wyroki sądowe chroniące cenne zasoby przyrody w Ekwadorze¹⁵) dowodzą skuteczności tego podejścia, pozostawiając ekspertom (Komitet Naukowy) przestrzeń na uwzględnienie najbardziej aktualnej wiedzy naukowej, zaś sądom równowagę interesów różnych stron.

Art. 5.

Pierwotny projekt ustawy (druk 2082, art. 3) przewidywał, że zasoby rzeki Odry będą stanowiły jej własność, co mogło budzić wątpliwości dotyczące zgodności tego rozwiązania z obowiązującym systemem prawnym. Nowe brzmienie art 5 utrzymuje w mocy istniejące rozwiązania ogólne, a zatem zasoby rzeki Odry stanowią własność Skarbu Państwa, natomiast zasoby te są oddane w zarząd powierniczy rzece Odrze.

Art. 6

W nowym brzmieniu art. 6 wykluczona zostaje możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez rzekę Odrę.

ROZDZIAŁ 2 – ORGANY RZEKI ODRY

Art. 7

W nowym brzmieniu art. 7 określone zostały organy rzeki Odry, składające się z Komitetu Reprezentantów, Zarządu oraz Komitetu Naukowego. Dodanie nowego organu, Zarządu rzeki Odry, jest wzorowane na powszechnie spotykanych strukturach innych osób prawnych, co zagwarantuje poprawne funkcjonowanie reprezentacji Odry w obrocie prawnym zgodnie z kompetencjami poszczególnych organów określonych w dalszej części ustawy.

Art. 8

Nowe brzmienie art. 8 definiuje skład 15 - osobowego Komitetu Reprezentantów oraz określa jego kadencję na 4 lata, wskazując, że szczegółowe zasady powoływania składu określi rozporządzenie ministra właściwego do spraw środowiska.

Art. 9

Nowe brzmienie art. 9 doprecyzowuje zadania Komitetu Reprezentantów, w tym przede wszystkim kształtuje relacje między Komitetem Reprezentantów a nowym organem rzeki Odry, jakim jest Zarząd. Do zadań Komitetu Reprezentantów należy między innymi określanie strategii działania rzeki Odry, powoływanie i odwoływanie

¹⁵ Por. zestawienie najważniejszych wyroków na stronie projektu Eco Jurisprudence Monitor:
https://ecojurisprudence.org/?post_type=ejm_initiative&ejm_search=Ecuador&ejm_eco_jurisprudenc e=rights-of-nature&ejm_legal_provision=court_case

zarządu, podejmowanie decyzji w sprawach majątkowych przekraczających zakres zwykłego zarządu, wyrażanie zgody na działania mogące znacząco wpłynąć na prawa rzeki, nadzór nad działalnością Zarządu, współpraca z organami państwowymi i samorządowymi, prowadzenie działań edukacyjnych, reprezentowanie interesów rzeki w postępowaniach sądowych i administracyjnych.

Art. 10.

Nowe brzmienie art. 10 określa skład oraz kompetencje Zarządu rzeki Odry (między innymi: reprezentowanie rzeki Odry w stosunkach z osobami trzecimi, wykonywanie uchwał Komitetu Reprezentantów, zarządzanie zasobami rzeki Odry, zarządzanie Funduszem Rzeki Odry, składanie rocznych sprawozdań z działalności). Zarząd, będący organem wykonawczym, składa się z 3 osób powoływanych przez Komitet Reprezentantów, przy czym rzekę Odrę reprezentuje dwóch członków Zarządu działających łącznie. Kadencja zarządu wynosi 4 lata, a członkowie zarządu nie mogą znajdować się w sytuacji konfliktu interesów względem praw rzeki.

Art. 11.

Nowe brzmienie art. 11 określa kompetencje Zarządu rzeki Odry do reprezentowania interesów rzeki w obrocie prawnym, przed organami państwowymi oraz przed sądami. Zarząd reprezentuje rzekę Odrę między innymi poprzez występowanie w imieniu rzeki w postępowaniach administracyjnych dotyczących pozwoleń wodnoprawnych, składanie odwołań i skarg w sprawach naruszających prawa rzeki, inicjowanie postępowań w sprawach ochrony praw rzeki oraz współpracę z organami ścigania w sprawach przestępstw przeciwko środowisku wodnego. Rozwiązanie to ma znaczenie fundamentalne wobec nieskuteczności dotychczasowych form ochrony, o czym świadczy między innymi dane GUS zawarte w dokumencie Ekonomiczne Aspekty Ochrony Środowiska 2024: „Na przełomie lat 2010–2023 zauważalna jest dysproporcja pomiędzy karami wymierzonymi, a faktycznymi wpływami z tytułu kar. W 2023 r. wymierzono kary na łączną kwotę 245,6 mln zł, natomiast wpływy z tytułu kar wyniosły 41,8 mln zł. (...) W 2023 r. w strukturze wpływów z tytułu kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej dominującą rolę odgrywały wpływy za przekroczenie warunków wprowadzenia ścieków do wód lub ziemi – ok. 54%.”¹⁶

Art. 12

Nowe brzmienie art. 12 definiuje skład Komitetu Naukowego, który jest organem doradczym rzeki Odry. Komitet obejmuje 10 osób dysponujących najbardziej aktualną wiedzą w dziedzinach istotnych dla funkcjonowania rzeki Odry. Kadencja Komitetu Naukowego wynosi 4 lata.

Art. 13

Nowe brzmienie art. 13 określa zadania Komitetu Naukowego, takie jak między innymi opracowywanie ekspertyz i opinii naukowych, ocena stanu ekosystemu rzeki Odry, określanie przyczyn i zakresu szkód wyrządzonych rzece, rekomendowanie działań naprawczych, współpraca z instytucjami naukowymi, opiniowanie strategii działania rzeki Odry.

ROZDZIAŁ 3 – UCZESTNICTWO W POSTĘPOWANIACH ADMINISTRACYJNYCH

Art. 14

Nowe brzmienie art. 14 przyznaje rzece Odrze status strony w postępowaniach administracyjnych mogących wpływać na jej stan, przepływ, jakość wód lub integralność ekosystemu rzeczno-ekologicznego. Rzeką Odrą byłaby stroną między innymi w następujących kategoriach spraw: pozwolenia wodnoprawne dotyczące rzeki Odry, pozwolenia budowlane dla obiektów w obszarze oddziaływania rzeki, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów przyległych do rzeki, koncesje na poszukiwanie i wydobywanie kopalin z dna rzeki, pozwolenia na wprowadzanie ścieków do rzeki.

Zaproponowane rozwiązanie z jednej strony zwiększa spójność systemu prawnego poprzez uwzględnienie reprezentacji prawnej rzeki Odry w ramach istniejących procedur. Jest to także konsekwencja rezygnacji z pierwotnej koncepcji indywidualnych porozumień dotyczących gospodarczego wykorzystania zasobów Odry, które mogły budzić wątpliwości dotyczące ich charakteru i relacji względem istniejących procedur.

¹⁶

https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5484/14/6/1/ekonomiczne_aspekty_oc_hrony_srodowiska_2024.pdf

Proponowane rozwiązanie przyczyni się znacząco do poprawy ochrony ekosystemu Odry poprzez bezpośrednie uwzględnienie reprezentacji rzeki Odry w postępowaniach mających wpływ na podstawowe prawa rzeki, zapewniając między innymi możliwość uwzględniania ekspertyz Komitetu Naukowego.

Art. 15.

Nowe brzmienie art. 15 nakłada na organ administracji publicznej obowiązek poinformowania Zarządu o wszczęciu postępowania w terminie 7 dni. Zarząd może przystąpić do postępowania w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia. Ważnym rozwiązaniem jest możliwość składania odwołań od decyzji wydanych w sprawach wymienionych w art. 14 także po upływie ustawowych terminów, jeżeli decyzja narusza wymienione w ustawie prawa rzeki. Celem proponowanych rozwiązań jest zapewnienie sprawnego procesu wydawania decyzji administracyjnych przy jednoczesnym zagwarantowaniu ochrony praw rzeki.

Art. 16.

Nowe brzmienie art. 16 wprowadza rozwiązanie na wypadek konfliktu pomiędzy prawami rzeki, a interesem publicznym. Sprawy takie rozstrzygać będzie Sąd Wodny, którym będzie wyspecjalizowana izba Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, zaś w składzie orzekającym uczestniczyć będą ławnicy posiadający ekspertyzę w dziedzinie ochrony środowiska wodnego. Model ten zapewnia możliwość znalezienia równowagi pomiędzy interesem publicznym, a ochroną praw ekosystemu Odry.

ROZDZIAŁ 4 – OCHRONA PRAWNA

Art. 17.

Nowe brzmienie art. 17. definiuje katalog podmiotów uprawnionych do wystąpienia z pozwem w imieniu rzeki w przypadku naruszenia praw Odry. Poza Zarządem, uprawnienie takie będzie przysługiwało organizacjom pozarządowym zajmującym się ochroną środowiska o ugruntowanym doświadczeniu, jednostkom samorządu terytorialnego przez które przepływa Odra, Prokuratorowi, ministrowi właściwemu do spraw środowiska, organom Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, a także grupie co najmniej 100 osób fizycznych zamieszkałych na terenie dorzecza Odry. Przyjęte rozwiązanie zapewnia możliwie szeroki krąg podmiotów uprawnionych do wystąpienia z pozwem w imieniu rzeki, uwzględniając najważniejsze grupy interesariuszy. W odróżnieniu przyjętego modelu osobowości prawnej Hiszpańskiej laguny Mar Menor, w którym skargę w ochronie ekosystemu może wnieść każda osoba fizyczna lub prawna (por. art. 6), proponowane rozwiązanie wskazuje grupy podmiotów dysponujących największą wiedzą na temat ochrony ekosystemu, nie wykluczając jednak aktywności grupy co najmniej 100 obywateli.

Art. 18-20. Zasady ochrony prawnej ekosystemu

Dodawany art. 18 uzupełnia dotychczasowe mechanizmy ochrony ekosystemu Odry i wskazuje, że w pozwie w imieniu rzeki Odry można domagać się zaprzestania naruszeń, przywrócenia stanu poprzedniego, naprawienia szkody, podjęcia działań zapobiegawczych, odszkodowania na rzecz odbudowy ekosystemu, zadośćuczynienia pieniężnego na cele ochrony środowiska. Wobec dużego ryzyka wystąpienia szkód środowiskowych oraz niskiej skuteczności dotychczasowych rozwiązań, proponowane uzupełnienie daje szansę na realną poprawę ochrony ekosystemu, w szczególności poprzez stworzenie mechanizmu pozwalającego domagać się zaprzestania naruszeń, podjęcia działań zapobiegawczych lub odszkodowania na rzecz odbudowy ekosystemu. Model ten, zgodny z ogólną zasadą „zanieczyszczający płaci”, tworzy warunki, w których zarówno dla podmiotów prywatnych jak i publicznych opłacalna stanie się działanie na rzecz ochrony ekosystemu lub inwestycja w technologię ograniczającą ryzyko wystąpienia szkód środowiskowych (przy obecnej ściągalności kar na poziomie 17% gotowość do podejmowania takich działań może być niska).

Dodawany art. 19 definiuje stan początkowy dla oceny wartości szkody, wskazując, że chodzi o stan ekosystemu przed szkodliwym działaniem ustalany na podstawie dostępnych danych naukowych i środowiskowych.

W celu zapewnienia skutecznej ochrony ekosystemu, Komitet Naukowy będzie przedstawiał opinie na temat przyczyn i zakresu szkody, działań naprawczych oraz wartości szkody. Ustawa przewiduje odpowiedzialność solidarną w przypadku szkody wyrządzonej przez kilka podmiotów. Ważnym uzupełnieniem dotychczasowych form ochrony ekosystemu jest wprowadzenie odpowiedzialności za szkody spowodowane długotrwałym lub rozproszonym działaniem, przy których odpowiedzialność będzie rozkładała się proporcjonalnie między sprawców.

Dodawany art. 20 wskazuje, że powództwa będą rozpatrywane przez sądy okręgowe. Ponadto powództwa wnoszone przez Zarząd, Prokuratora, ministra właściwego do spraw środowiska oraz organy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie będą zwolnione od kosztów sądowych. Sąd może także udzielić zabezpieczenia w sprawach pilnych.

Art. 21-22 Finansowanie ochrony ekosystemu Odry

Efektywność nowego modelu ochrony ekosystemu Odry wymaga zapewnienia stabilnych źródeł finansowania, które są często wprowadzane wraz z osobowością prawną podmiotów z osobowością prawną o charakterze środowiskowym (por. fundusz rzeki Whanganui w Aotearoa Nowej Zelandii, ustanowiony art. 57 Te Awa Tupua (Whanganui River Claims Settlement) Act 2017).

Dodawany art. 21 tworzy Fundusz Rzeki Odry, który jest państwowym funduszem celowym zasilanym z opłat środowiskowych, kar za naruszenia prawa wodnego dotyczące rzeki Odry, dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej, środków pochodzących z Unii Europejskiej. Środki funduszu mogą być przeznaczone na: finansowanie działalności organów rzeki Odry, projekty restauracji ekosystemu rzeki, działania edukacyjne i informacyjne, badania naukowe dotyczące rzeki Odry.

Dodawany art. 22 przewiduje wprowadzenie na okres 5 lat od wejścia w życie ustawy składki wyrównawczej od przedsiębiorstw korzystających z wód rzeki Odry, w wysokości 0,5% rocznych przychodów; rozporządzenie ministra właściwego do spraw środowiska określi szczegółowe zasady naliczania i pobierania składki wyrównawczej.

ROZDZIAŁ 6 – WSPÓŁPRACA I NADZÓR

Art. 23-25 Współpraca i nadzór

Dodawany art. 23 integruje system ochrony ekosystemu Odry, podkreślając, że korzystanie z wód rzeki Odry odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z 20 lipca 2017 Prawo wodne oraz z uwzględnieniem praw rzeki wskazanych w ustawie o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry. Pozwolenia wodnoprawne oraz decyzje administracyjne nie mogą naruszać praw rzeki, a Zarząd Odry musi wyrazić zgodę na wydanie pozwolenia wodnoprawnego.

Dodawany art. 24 wskazuje, że nadzór nad działalnością organów rzeki Odry sprawuje minister właściwy do spraw środowiska, zaś finansowanie organów pochodzi z Funduszu Rzeki Odry.

Dodawany art. 25 reguluje kwestie reprezentacji rzeki Odry w stosunkach międzynarodowych, zarezerwowane dla Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, który powinien konsultować się w sprawach międzynarodowych dotyczących rzeki Odry z Komitetem Reprezentantów. Komitet Reprezentantów może uczestniczyć w międzynarodowych ciałach koordynacyjnych dotyczących zarządzania rzeką Odrą.

ROZDZIAŁ 7 – PRZEPISY SZCZEGÓLNE

Art. 26-28 Przepisy szczególne

Dodawany art. 26 przewiduje, że mienie nabywane przez rzekę Odrę w drodze spadku, odszkodowania, zapisu, darowizny lub z innych źródeł jest zwolnione od podatków i opłat. Dzięki temu rozwiązaniu możliwe jest w szczególności przeznaczenie pełnej wartości odszkodowania na odbudowę ekosystemu Odry lub inne działania zgodne z zasadami wydatkowania Funduszu Rzeki Odry.

Dodawany art. 27 precyzuje, że rzeka Odra nie ponosi odpowiedzialności za szkody wynikające z przyczyn naturalnych, takich jak susze czy powodzie.

Dodawany art. 28 wskazuje sposób uchwalania wewnętrznych statutów i regulaminów poszczególnych organów rzeki Odry (zwykłą większością głosów w terminie 90 dni od powołania organu), które powinny być zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw środowiska.

ROZDZIAŁ 8 – PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Art. 29-44 Przepisy przejściowe i końcowe

Dodawany art. 29 przewiduje, że istniejące pozwolenia wodnoprawne dotyczące rzeki Odry zachowują ważność przez 3 lata od wejścia ustawy w życie. W tym czasie podmioty korzystające z pozwoleń są zobowiązane do uzyskania dodatkowej zgody Zarządu na kontynuację działalności. Dzięki temu rozwiązaniu możliwy będzie przegląd oraz dostosowanie pozwoleń prawnych do wymogów ustawy, co pozwoli na realną poprawę ekosystemu Odry bezpośrednio po uchwaleniu ustawy.

Dodawany art. 30 przewiduje 90 - dniowy termin powołania Komitetu Reprezentantów przez ministra właściwego do spraw środowiska. Komitet Reprezentantów ma powołać Zarząd oraz Komitet Naukowy w terminie 60 dni od swojego ukonstytuowania.

Dodawane art. 31-43 wprowadzają zmiany w innych ustawach, zapewniając spójność systemu prawnego po wprowadzeniu ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry. Wśród najważniejszych wprowadzanych zmian warto podkreślić między innymi:

- art. 31 zmiany w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 572) pozwalają na uzyskanie statusu strony w postępowaniach administracyjnych oraz określają zasady reprezentacji
- art. 32, zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1566, z późn. zm.) dotyczące statusu rzeki Odry oraz wydawania pozwoleń wodnoprawnych
- art. 33, zmiany w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1061), wprowadzają kategorię osób prawnych o charakterze środowiskowym. Rozwiązanie to jest uzasadnione między innymi szerokim poparciem społecznym dla nowego modelu ochrony ekosystemu Odry, zarazem w sposób systemowy otwiera drogę do powoływania innych osób prawnych o charakterze środowiskowym. W literaturze podkreśla się, że model osobowości prawnej dla poszczególnych ekosystemów dobrze sprawdza się w sytuacji, gdy występuje częściowe poparcie społeczeństwa dla tego rozwiązania¹⁷.
- art. 38, zmiany w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1568), wskazują, że osoba prawna o charakterze środowiskowym, utworzona na podstawie odrębnej ustawy, ma zdolność sądową i procesową na równi z innymi osobami prawnymi
- art. 42, zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 647), pozwalające na udział osobom prawnym o charakterze środowiskowym w postępowaniach dotyczących ochrony środowiska.

Spójność systemowa i terminologiczna

Projekt zachowuje spójność terminologiczną z istniejącym porządkiem prawnym – odwołuje się do pojęć znanych ustawie – Prawo wodne (np. „rzeka”, „dorzecze”, „wody powierzchniowe”) oraz do instytucji prawa cywilnego (np. „osobowość prawna”, „własność”, „roszczenie odszkodowawcze”). Nowatorski charakter projektu polega jednak na przyznaniu osobowości prawnej bytowi przyrodniczemu, co wprowadza do systemu prawa nowy model ochrony środowiska – nie tylko w interesie publicznym, ale także z uznaniem autonomii przyrody jako podmiotu prawa.

Projektowana ustawa nie deroguje ani nie zastępuje przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, lecz funkcjonuje wobec nich jako regulacja szczególna w zakresie ochrony praw ekosystemu rzecznoego. Dotychczasowe instrumenty administracyjnoprawne, w tym pozwolenia wodnoprawne oraz kompetencje organów, pozostają w mocy, przy jednoczesnym wprowadzeniu dodatkowego podmiotu ochrony prawnej rzeki Odry, jako strony postępowań mogących wpływać na jej stan. Rozwiązanie to zwiększa spójność systemu prawnego poprzez włączenie reprezentacji interesu ekosystemu w istniejące procedury, bez naruszania ich podstawowej konstrukcji.

¹⁷ Matthias Kramm, A Tale of Two (and More) Models of Rights of Nature, Environmental Ethics Volume 47, Number 2 (Summer 2025): 159–180 DOI: [10.5840/enviroethics20252696](https://doi.org/10.5840/enviroethics20252696)

Zgodność z Konstytucją RP

Projekt jest zgodny z art. 5 i art. 74 Konstytucji RP, które nakładają na władze publiczne obowiązek ochrony środowiska oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego współczesnym i przyszłym pokoleniom. Nadanie rzece osobowości prawnej stanowi narzędzie realizacji tych konstytucyjnych zobowiązań. Projekt nie ogranicza wolności i praw jednostki, natomiast wzmacnia mechanizmy służące realizacji dobra wspólnego i ochrony dóbr naturalnych.

Projektowane rozwiązania pozostają nadto w zgodzie z zasadą proporcjonalności, o której mowa w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Uznanie osobowości prawnej rzeki Odry oraz przyznanie jej określonych kompetencji proceduralnych i materialnych stanowi środek konieczny i adekwatny do osiągnięcia konstytucyjnie chronionego celu, jakim jest ochrona środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne. Regulacja nie prowadzi do automatycznego wyłączenia ani nieuzasadnionego ograniczenia działalności gospodarczej, lecz wprowadza mechanizmy ważenia praw rzeki, interesu publicznego oraz praw podmiotów trzecich, w szczególności poprzez udział Odry w postępowaniach administracyjnych oraz rozstrzyganie potencjalnych kolizji przez wyspecjalizowany Sąd Wodny.

Zgodność z prawem międzynarodowym i prawem UE

Projekt jest zgodny z:

- Ramową Dyrektywą Wodną 2000/60/WE, która traktuje wodę jako dziedziczone dobro wymagające ochrony i zarządzania w sposób zintegrowany;
- Rozporządzeniem (UE) 2024/1991 ws. odbudowy zasobów przyrodniczych – ustawa wspiera realizację celów art. 1 (odbudowa ekosystemów) i art. 9 (odbudowa naturalnej łączności rzek);
- Konwencją o różnorodności biologicznej (CBD), której wdrażaniu służy nadawanie praw naturze, zgodnie z postanowieniami „Globalnych Ram Różnorodności Biologicznej Kunming-Montreal” podpisanych przez Polskę.

Termin wejścia w życie i przepisy przejściowe

Z uwagi na systemowy charakter zmian i konieczność utworzenia Komitetu Reprezentantów Odry, ustawa powinna przewidywać odpowiedni okres vacatio legis (min. 6 miesięcy), aby zapewnić czas na organizacyjne przygotowanie do wdrożenia regulacji.

Obowiązki notyfikacyjne

Z uwagi na brak bezpośredniego wpływu na swobodny przepływ towarów i usług, projekt nie wymaga notyfikacji.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

<u>Podmioty objęte oddziaływaniem</u>	<u>Liczebność (szacunek)</u>	<u>Charakter i kierunek wpływu (niemierzalny / jakościowy)</u>	<u>Skutki społeczne</u>
Mieszkańcy dorzecza Odry (gospodarstwa domowe, rodziny)	miliony osób	• spadek ryzyka zdrowotnego dzięki lepszej jakości wody i powietrza • wzrost bezpieczeństwa ekologicznego i poczucia sprawiedliwości środowiskowej	Korzyści: poprawa dobrostanu, atrakcyjności mieszkaniowej i wartości nieruchomości (trudne do kwantyfikacji). Koszty: brak bezpośrednich kosztów; pośrednio – możliwe podwyżki taryf wodno-kanalizacyjnych

			(niezidentyfikowane na etapie projektu).
Rolnicy i gospodarstwa rolne w strefie doliny Odry	ok. 135 tys. gospodarstw (GUS 2023 – woj. śląskie, opolskie, dolnośląskie, lubuskie, zachodniopomorskie)	• konieczność dostosowania praktyk (nawożenie, retencja) • długofalowo lepsza dostępność czystej wody i ograniczenie kosztów klimatycznych	Korzyści: wyższa stabilność plonów, dostęp do programów renaturyzacyjnych – ok. 40 mln zł rocznie w dotacjach (proj.). Koszty: koszty dostosowawcze (szac. 15 mln zł rocznie w 1-3 r.).
Użytkownicy rekreacyjni (turyści wodni, wędkarze, kajakarze)	> 100 tys. odwiedzających Odro-Barycz i dolną Odrę rocznie (Polska Organizacja Turystyczna)	• większa atrakcyjność turystyczna rzeki • wzrost popytu na usługi lokalne, sport i rekreację	Korzyści: dodatkowe przychody lokalnej branży turystycznej – szac. 25-30 mln zł rocznie od 3 r. po wejściu ustawy. Koszty: konieczność uzyskiwania porozumień w przypadku imprez masowych (koszt organizatorów – marginalny względem budżetu imprez).
Samorządy terytorialne (gminy i powiaty w dorzeczu)	Gminy i powiaty nadrzeczne	• włączenie do dialogu z Komitetem Reprezentantów Odry (KRO) • możliwość wspólnego planowania renaturyzacji i ograniczeń inwestycyjnych	Korzyści: dostęp do funduszy UE/PL na renaturyzację, wzmocnienie partycypacji społecznej. Koszty: obsługa konsultacji, audyt planów zagospodarowania.
Organizacje pozarządowe i środowiska akademickie	kilkadziesiąt NGO i ok. 10 uczelni prowadzących badania nad Odrą	• formalny udział w procesach decyzyjnych (członkostwo w KRO, Komitecie Naukowym) • wzrost znaczenia ekspertyz naukowych	Korzyści: większe finansowanie projektów badawczych, grantów społecznych (ok. 5 mln zł/rok z funduszu rzeki). Koszty: brak istotnych kosztów własnych (rola doradcza).
Przedsiębiorstwa korzystające z wód (górnictwo, energetyka, przemysł)	podmioty posiadające aktywne pozwolenia wodnoprawne	• rygorystyczniejsze standardy zrzutów • wymóg negocjacji z KRO przy planowanych inwestycjach	Korzyści: mniejsze ryzyko reputacyjne, dostęp do zielonych instrumentów finansowania. Koszty: brak szacunków
Społeczeństwo ogółem	cała populacja RP	• wzmocnienie konstytucyjnego prawa do środowiska przyjaznego zdrowiu • edukacja ekologiczna i wzrost spójności społecznej (paradygmat prawa natury)	Korzyści: trudne do oceny – lepsze wskaźniki zdrowotne, świadomość klimatyczna. Koszty: brak.

Wśród pozytywnych skutków społecznych należy wskazać poprawę jakości wody, a co za tym idzie poprawę jakości życia milionów osób żyjących w ramach ekosystemu rzeki. Biorąc pod uwagę, że dostęp do czystej wody jest jednym z podstawowych praw człowieka, pozytywne oddziaływanie regulacji jest oczywiste. Ponadto dzięki uznaniu podmiotowości Odry i nadaniu jej praw podstawowych zwiększy się świadomość oraz sprawczość lokalnych społeczności, które będą mogły w większym stopniu niż obecnie uczestniczyć w działaniach na rzecz poprawy dobrostanu rzeki.

W ramach zaplanowanych działań Komitetu Reprezentantów oraz Komitetu Naukowego jest opracowanie długofalowej strategii dla Odry, która swoim zakresem powinna obejmować także działania związane ze wzmocnieniem lokalnych społeczności związanych z rzeką.

Na koniec warto podkreślić, że dzięki nowemu podejściu do ochrony całego ekosystemu Odry zwiększy się bioróżnorodność, powstaną nowe siedliska dla różnych grup zwierząt, ograniczone zostaną skutki suszy hydrologicznej oraz bardzo prawdopodobnych w kolejnych latach powodzi.

Jednym z największych wyzwań społecznych (mających równie duże znaczenie gospodarcze) związanych z Odrą jest kwestia ochrony przeciwpowodziowej. Wdrożenie ustawy znacząco przyczyni się do zachowania, odbudowy i przywracania naturalnych zdolności retencyjnych, a przez to do poprawy bezpieczeństwa powodziowego doliny Odry. Obszary zalewowe, a zatem tereny na których rzeka mogła w sposób bezpieczny i naturalny okresowo wylewać, przyczyniając się zarówno do zmniejszenia skutków fali powodziowej jak i rozwoju bioróżnorodności, wynoszą obecnie jedynie 27% ich pierwotnej powierzchni. Niezbędne jest poszukiwanie rozwiązań, które będą skuteczne.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Podmioty objęte oddziaływaniem	Liczebność (szacunek)	Wpływ (niemierzalny / jakościowy)	Skutki (mln zł, ceny 2025)
Przedsiębiorstwa przemysłowe i górnicze odprowadzające ścieki do Odry	aktywne pozwolenia wodnoprawne	• wyższe wymagania jakości zrzutów • presja na wdrożenie technologii odsalania i oczyszczania • mniejsze ryzyko kar i kosztów w razie katastrof	Koszt: modernizacja instalacji odsalających Korzyść: uniknięte kary i koszty awaryjnych przerw w produkcji – trudne do wyceny.
Sektor wodno-kanalizacyjny (spółki komunalne)	przedsiębiorstwa obsługujące aglomeracje > 50 tys. mieszkańców w dorzeczu Odry	• klarowniejsze reguły współpracy z Komitetem Reprezentantów Odry (KRO) • bodziec do inwestycji w reuse i retencję	Koszt: dostosowanie procedur i ewentualne wzrosty opłat wodnych – rzędu 1–2 mln/rok w skali sektora. Korzyść: dostęp do funduszy renaturyzacyjnych – 8–10 mln/rok dotacji.
Rolnictwo nadrzeczne	ok. 135 tys. gospodarstw (GUS 2023)	• lepsza dostępność czystej wody i retencji glebowej • konieczność przestrzegania buforów i ograniczeń w nawożeniu	Korzyść: dopłaty do ekoschematów retencyjnych. Koszt: dostosowanie praktyk rolniczych.

Turystyka i rekreacja wodna	> 100 tys. turystów/rok (POT)	wzrost atrakcyjności Odrzy dla kajakarstwa, wędkarstwa, turystyki przyrodniczej	Korzyść: dodatkowe przychody mikro- i MŚP – ~10 mln w roku wejścia w życie, rosnące do 25–30 mln/rok od 2028.
Samorządy (gminy/powiaty dorzecza)	gminy, powiaty	- nowe forum dialogu (KRO) przy inwestycjach - możliwość uzyskania grantów renaturyzacyjnych	Koszt administracyjny: ok. 2 mln/rok (obsługa konsultacji, plany). Korzyść: dostęp do funduszy krajowych/UE – ~15 mln/rok na projekty błękitno-zielone.
Konsument – gospodarstwa domowe	ok. 6 mln gospodarstw w dorzeczu	- wyższa jakość wody i usług ekosystemowych - mniejsze ryzyko podwyżek cen warzyw/ryb po ewent. katastrofach	Monetarna wycena zysków zdrowotnych i klimatycznych przekracza zakres DSR (korzyści niemierzalne).

Kluczowe wnioski gospodarcze:

- Impuls modernizacyjny: przedsiębiorstwa korzystające z wód otrzymują silny bodziec do wdrożenia czystszych technologii
- Wzrost wartości dodanej w turystyce i usługach rekreacyjnych – lepszy stan ekosystemu Odrzy przekłada się na przychody lokalnych MŚP i wzrost zatrudnienia.
- Redukcja kosztów zewnętrznych (awarie, katastrofy ekologiczne, utracone połowy) – choć trudna do bezpośredniej oceny, Bank Światowy szacuje, że zanieczyszczenie wód może obniżyć PKB krajów nawet o 1–2 pp. rocznie; projekt ogranicza to ryzyko.
- Neutralny wpływ na inflację i biznes – koszty modernizacji rozłożone są w czasie i mogą być współfinansowane z funduszy UE (m. in. Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, LIFE).

Źródła danych i założenia:

- Najwyższa Izba Kontroli 2023 – wnioski dot. liczby pozwoleń wodnoprawnych i skali zrzutów.
- Uzasadnienie projektu ustawy – dane o spodziewanych skutkach gospodarczych i turystycznych.
- GUS Bank Danych Lokalnych (2023) – liczba gospodarstw rolnych, samorządy, ludność.
- ROT / POT 2019-2024 – statystyki ruchu turystycznego na Odrze.
- Krajowy Plan Strategiczny WPR 2023-27 – stawki ekoschematów retencyjnych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Podmioty na które wpływa projekt	liczebność grupy wskazanych podmiotów	wpływ projektu na wskazane podmioty	kwotowo (w mln zł) wpływ na dochody i wydatki podmiotów
Jednostki rządowe	- Minister właściwy ds. środowiska (nowy dysponent środków) - Państwowe Gospodarstwo	1 resort, 1 agencja, GIOŚ, GDOŚ, 16 RDOŚ	nowe zadania budżetowe: finansowanie organów Odrzy, renaturyzacja, monitoring

	Wodne „Wody Polskie” • Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, GDOŚ, RDOŚ		• możliwość dochodzenia odszkodowań w imieniu Odry
Nowe organy	Komitet Reprezentantów (15 osób), Zarząd (3 osoby) Komitet Naukowy (10 osób)	3 jednostki	• koszty funkcjonowania (sekretariat, diety, ekspertyzy)
Jednostki samorządu terytorialnego	województwa, powiaty i gminy położone w dolinie Odry	Jednostki samorządu terytorialnego	• współudział w projektach retencyjno-renaturyzacyjnych • korzyści: niższe ryzyko powodziowe, wyższe wpływy z turystyki
Pozostałe jednostki sektora finansów publicznych (SFP)	• NFŚIGW • Europejskie fundusze celowe (EFRR, FENIKS)	1 fundusz krajowy + 2 programy UE	• dotacje i pożyczki inwestycyjne na odsalanie, retencję i monitoring
Ustawa o rewitalizacji rzeki Odry z 13 lipca 2023 przewiduje w art. 24 ust.1 maksymalny limit wydatków w wysokości 1 234 279 661 złotych jako skutek finansowy wejścia w życie ustawy w latach 2024-2029. Koszty związane z proponowanym obecnie rozwiązaniem mieszczą się w powyższym zakresie.			

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Finansowanie umożliwiające osiągnięcie celów ustawy, a więc przede wszystkim ochronę praw podstawowych rzeki Odry oraz sprawne funkcjonowanie powoływanych organów rzeki Odry (Komitet Reprezentantów, Zarząd oraz Komitet Naukowy), zapewni Fundusz Rzeki Odry.

Koszty związane z wprowadzeniem rozwiązań opisanych w ustawie mieszczą się w zakresie przewidzianym dotychczasową ustawą z 13 lipca 2023 o rewitalizacji rzeki Odry (Dz.U. 2023 poz. 1963), w szczególności nie przekroczą kwoty wskazanej w art. 24 ust. 1 i powinny zostać przeznaczone do dyspozycji ministra ds. środowiska.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

Tak, ponieważ:

- określa plan przyznania lub zmiany pomocy państwa (art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej);
- zawiera przepisy techniczne (dyrektywa (UE) 1535/2015);
- dotyczy dziedziny podlegającej kompetencji Europejskiego Banku Centralnego (art. 127 ust. 4 tiret drugie TfUE);
- ma zastosowanie do usług świadczonych przez usługodawców (dyrektywa 2006/123/WE);
- dotyczy innych niż wymienione wyżej dziedzin objętych procedurą notyfikacyjną.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacyjnej.

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- Nie
- Tak

Projekt ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry wprowadza nową filozofię gospodarowania rzeką. Przestaje ona być wyłącznie zasobem, a zyskuje status podmiotu praw, którego interes musi być brany pod uwagę na równi z interesem publicznym i gospodarczym. Kluczowym instrumentem staje się reprezentacja praw Odry przez Komitet Reprezentantów (np. tworzenie strategii działania), Komitet Naukowy (np. ekspertyzy dotyczące optymalnych form ochrony ekosystemu) oraz udział w postępowaniach administracyjnych dotyczących rzeki (Zarząd Odry), co może mieć znaczenie dla działalności wiążącej się z poborem i zrzutem wody, żegluga towarową, budową instalacji hydrotechnicznych czy rybactwem.

Celem projektowanej ustawy jest zapewnienie trwałej i skutecznej ochrony rzeki Odry, w tym ograniczenie działalności gospodarczej prowadzącej do jej degradacji. W toku prac przygotowawczych dokonano oceny, czy możliwe jest osiągnięcie tego celu przy użyciu środków już istniejących w systemie prawnym, tj. poprzez:

- nowelizację przepisów ustawy Prawo wodne,
- zaostreżenie wymogów w procedurze udzielania pozwoleń wodnoprawnych,
- wzmocnienie nadzoru Wód Polskich i inspekcji ochrony środowiska,
- wydanie rozporządzeń wykonawczych do istniejącej ustawy o rewitalizacji Odry.

Analiza wykazała, że powyższe środki są niewystarczające. Ich stosowanie w latach 2022–2024 nie zapobiegło ani katastrofie ekologicznej z lipca 2022 r., ani pogłębiającemu się procesowi zasilania wód rzecznych. Instytucje kontrolne (w tym Najwyższa Izba Kontroli oraz Komisja Europejska) wskazywały na nieskuteczność obecnego systemu nadzoru oraz na konflikt interesów między eksploatacją gospodarczą rzeki a jej ochroną. W tej sytuacji uznano, że konieczne jest przyjęcie systemowego rozwiązania w postaci nadania rzece osobowości prawnej i reprezentacji interesów rzeki we wszystkich postępowaniach mających wpływ na jej stan.

Konsekwencje wprowadzenia ustawy można podzielić na pozytywne oraz negatywne:
Pozytywne – impuls do inwestycji w technologie ograniczające zrzuty, rozwój turystyki rzecznej i agroturystyki, wzrost atrakcyjności terenów nadodrzańskich i poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, wzrost przychodów z rolnictwa.

Negatywne/kosztowe – udział reprezentacji i ochrona praw Odry w postępowaniu administracyjnym będzie miał znaczenie dla przedsiębiorstw silnie korzystających z Odry (kopalnie, elektrownie, duże zakłady przemysłowe), a dla części z nich powstaną koszty modernizacji instalacji, by pozostać w zgodzie z prawami rzeki.

Projektodawcy zestawili te skutki z zasadą proporcjonalności z art. 22 Konstytucji i wnioskują, że ograniczenie wolności gospodarczej jest uzasadnione ochroną środowiska i zdrowia ludzi. W długofalowej perspektywie zapewni także stabilny rozwój gospodarczy, dla którego kolejne katastrofy ekologiczne stanowią duże zagrożenie (np. w sektorze turystyki i rekreacji czy rolnictwa). W tym zakresie kluczowa pozostanie rola Komitetu Naukowego, który będzie dostarczał eksperckiej wiedzy w zakresie ochrony ekosystemu i ochrony praw Odry.

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- Nie
- **Tak**

Projekt ustawy o uznaniu osobowości prawnej rzeki Odry wpływa na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w obrębie rzeki, w szczególności w zakresie: wykorzystania zasobów wodnych (np. pobór wody, odprowadzanie ścieków), transportu rzeczno, rybactwa, turystyki oraz działalności przemysłowej zlokalizowanej w dorzeczu Odry. W projektowanych przepisach przyjęto, że Zarząd będzie brał udział w postępowaniach administracyjnych dotyczących rzeki oraz miał możliwość ochrony praw Odry w postępowaniach sądowych.

Ochrona rzeki, będącej podmiotem prawa, wymaga systemowego podejścia, niezależnie od skali oddziaływania – nawet działalność niewielkich podmiotów może w sposób skumulowany wywołać istotny negatywny wpływ na stan ekosystemu.

Projekt ustawy dąży do ograniczenia obciążeń administracyjnych wobec mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, a nowe rozwiązania nie będą miały wpływu w przypadku działalności zgodnej z prawami rzeki Odry.

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

- **Nie**
- Tak